

پاراگراف اول

پاراگراف اول: پیشمرگ یا تهدید؟ جدال بر سر مبارزه مسلحانه کردها و تمامیت ارضی ایران

محمد ضرغامی

کمتر از یک دقیقه پیش

زنان کرد ایرانی عضو نیروهای پیشمرگه در آموزش نظامی در اربیل

آیا احزاب مخالف کرد در شرایط کنونی به سمت مبارزه مسلحانه و ورود به خاک ایران خواهند رفت؟ این پرسش در ماه‌های اخیر و هم‌زمان با افزایش تنش‌ها میان جمهوری اسلامی، ایالات متحده آمریکا و اسرائیل، بار دیگر مطرح شده است.

جمهوری اسلامی بیش از گذشته احزاب کرد مخالف را به عنوان یک تهدید جدی مطرح کرده و انتشار گزارش‌هایی درباره گفت‌وگوهای برخی از این گروه‌ها با آمریکا و اسرائیل، در کنار مطرح شدن احتمال مسلح شدن آن‌ها برای فعالیت در داخل ایران، بار دیگر بحث‌هایی درباره اتهام جدایی‌طلبی و موضوع تمامیت ارضی ایران را به میان آورده است.

در برنامه رادیویی «پاراگراف اول»، تلاش شده بخشی از این پرسش‌ها و ابهام‌ها از زبان عبدالله مهتدی، دبیرکل حزب کومله کردستان ایران که اکنون در لندن زندگی می‌کند، پاسخ داده شود.

همچنین، دامون گلریز، پژوهشگر گروه تحقیقاتی صلح بین‌الملل، عدالت و امنیت از هلند، و آزاد مستوفی، مسئول رسانه‌ای حزب دموکرات کردستان ایران در فرانسه نیز به ابعاد مختلف ابهام‌های مطرح شده در این باره پرداخته‌اند.

مهتدی: مبارزه مسلحانه کردها برای بازدارندگی است

عبدالله مهتدی درباره گرایش گروه‌های کرد مخالف جمهوری اسلامی به مبارزه مسلحانه می‌گوید که این روش، انتخاب اولیه کردها نبوده و سیاست ترجیحی آنان نیز محسوب نمی‌شود.

آقای مهتدی جمهوری اسلامی را آغازگر آنچه «جنگ علیه کردها» می‌نامد، می‌داند. او با اشاره به رویدادهای ۲۸ و ۲۹ اسفند ۱۳۵۷، که دبیرکل حزب کومله از آن با عنوان «نوروز خونین سنندج» یاد می‌کند و در ادبیات رسمی جمهوری اسلامی با عنوان «غائله و شورش کردستان» شناخته می‌شود، و همچنین دستور آیت‌الله خمینی، بنیان‌گذار جمهوری اسلامی، در ۲۸ مرداد ۱۳۵۸ برای سرکوب مخالفان و کنترل مناطق کردنشین ایران، می‌گوید: روی آوردن کردها به اسلحه، واکنشی دفاعی و نوعی مقاومت بود؛ مقاومتی که هم «مشروعیت اخلاقی» داشت و هم در واکنش به حمله نظامی جمهوری اسلامی شکل گرفت.

به گفته عبدالله مهتدی، گروه‌های مخالف کرد در سه دهه گذشته، مشی مبارزه مسلحانه را مانند گذشته دنبال نکرده‌اند.

آقای مهتدی در پاسخ به این پرسش که آیا جمع میان مبارزه مدنی، تشکیل نیروی پیشمرگ و در اختیار داشتن سلاح به تحقق اهداف سیاسی این گروه‌ها و همکاری با سایر نیروهای تحول‌خواه کمک کرده است، می‌گوید نیروی پیشمرگ ریشه‌ای تاریخی، فرهنگی، سیاسی و عاطفی در کردستان دارد.

به گفته او، سال‌هاست هیچ فراخوان عمومی برای جذب پیشمرگ صادر نشده و تنها در موارد بسیار معدودی افراد داوطلب به این نیرو می‌پیوندند.

دبیرکل حزب کومله کردستان در پاسخ به پرسشی درباره منبع تأمین سلاح پیشمرگ‌ها می‌گوید بخش قابل توجهی از این تجهیزات از گذشته باقی مانده است.

↓ لینک مستقیم ✓

↗ بازکردن در پنجره جدید

او می‌افزاید در اقلیم کردستان عراق بازار قانونی خرید و فروش سلاح وجود دارد که تحت نظارت نیروهای امنیتی اقلیم فعالیت می‌کند و این موضوع نه پنهان است و نه غیرعادی.

آقای مهتدی در پاسخ به این پرسش که با وجود صدور احکام سنگین قضایی، از جمله حبس ابد و اعدام، برای بسیاری از افرادی که به همکاری با احزاب کرد متهم شده‌اند، ظرفیت آنچه او «بازدارندگی» نیروهای پیشمرگ در برابر جمهوری اسلامی می‌نامد چه تأثیر ملموسی داشته است، با طرح یک پرسش متقابل می‌گوید: اگر شما در جریان اعتراضات دی‌ماه بودید؛ زمانی که به گفته او ده‌ها هزار نفر در تهران و

شهرهای دیگر به دست نیروهای جمهوری اسلامی کشته شدند، چه می‌کردید؟ آیا باید مردم بدون هیچ دفاعی کشته می‌شدند؟

به گفته این رهبر مخالف کرد، رابطه مردم و حاکمیت پس از اتفاقات دی‌ماه دگرگون شده است و اگر چنین رخدادهایی تکرار شود، این احتمال وجود دارد که بخشی از جامعه به سمت واکنش‌های قهرآمیز سوق پیدا کند.

گلریز: مسئله کردستان؛ مبارزه سیاسی یا چالش امنیتی؟

دامون گلریز معتقد است پاسخ‌های عبدالله مهندی، دبیرکل حزب کومله کردستان ایران، به پرسش‌های مطرح‌شده مستقیم نیست و این رهبر مخالفان کرد، گزارش‌های مطرح‌شده در ماه‌های اخیر درباره ارتباط گروه‌های کرد ایرانی مخالف جمهوری اسلامی با اسرائیل و آمریکا را به طور کامل رد نمی‌کند.

به اعتقاد آقای گلریز، این ارتباط‌ها، در صورت وجود، در چارچوب مبارزه برای آزادی و تغییر در ایران تعریف می‌شوند، اما از یک سو نشانه‌ای از ورود مسئله به مرحله‌ای جدید هستند.

آقای گلریز ادامه این روند را نگران‌کننده دانسته و معتقد است با خروج احتمالی نیروهای آمریکایی از مناطق کردنشین عراق، نیروهای کرد ایرانی ممکن است بیش از گذشته نه به‌عنوان مخالفان سیاسی، بلکه به‌عنوان تهدیدی علیه تمامیت ارضی ایران از سوی جمهوری اسلامی هدف حملات قرار گیرند.

از نگاه آقای گلریز، هیچ دولتی، فارغ از نوع حکومتش، نمی‌تواند بپذیرد که یک نیروی مسلح مستقر در نزدیکی مرزهایش، با حمایت یک قدرت خارجی، علیه آن کشور وارد عملیات نظامی شود یا برای تغییر ساختار سرزمینی آن اقدام کند.

او به سند ۱۵ ماده‌ای ائتلاف احزاب کرد اشاره کرده و می‌گوید مواردی مانند حق تعیین سرنوشت برای «روژلهات کردستان»، ایجاد ساختارهای اداری، روابط دیپلماتیک، تشکیل مرکز فرماندهی مشترک نیروهای نظامی و چریکی و برگزاری انتخابات در کردستان، فراتر از مطالبات حقوقی در چارچوب ایران است.

دامون گلریز، چنین پاسخ‌هایی را درباره «نگرانی‌های اصلی از پیامدهای امنیتی حضور نیروهای مسلح کرد» قانع‌کننده نمی‌داند.

مستوفی: مسئله کردستان سیاسی و حقوقی است

در مقابل، آزاد مستوفی تأکید می‌کند که مبارزه سیاسی و اجتماعی کردستان را نمی‌توان به تحولات اخیر منطقه یا حمایت احتمالی قدرت‌های خارجی ارتباط داد.

آقای مستوفی اختلاف اصلی را در نوع نگاه به مسئله کردستان می‌داند. او معتقد است نگرانی جمهوری اسلامی بیش از آنکه ناشی از تهدید نظامی باشد، از ظرفیت اجتماعی و آنچه او وحدت مردم کردستان می‌نامد، ناشی می‌شود.

این کنشگر سیاسی کرد، فراخوان‌های احزاب کرد برای اعتصاب عمومی در بسیاری از شهرهای کردستان و آنچه خود «استقبال مردمی از این فراخوان‌ها» می‌خواند را نشانه‌ای از وجود پشتوانه اجتماعی و مدنی برای این جریان‌ها ارزیابی می‌کند.

آزاد مستوفی با رد کردن تعریف فعالیت احزاب کرد در چارچوب تجزیه‌طلبی، می‌گوید: این نیروها از میان مردم همین کشور برخاسته‌اند و مسئله اصلی آن‌ها آزادی، دموکراسی و حقوق برابر شهروندان است.

آزاد مستوفی، آنچه را «نگاه تمرکزگرایانه» در حکومت و بخشی از اپوزیسیون می‌خواند، عامل اصلی تهدیدکننده یکپارچگی ایران می‌داند.

این مطلب بخشی از:

پاراگراف اول

فراتر از خبر

بایگانی

© ۲۰۲۶ تمام حقوق این وبسایت، بر اساس مقررات کپی‌رایت، برای رادیو فردا محفوظ است.